

THE PREDICTIVE ROLE OF NARCISSISM AND SELF-ESTEEM ON SOCIAL MEDIA ADDICTION¹

Cengiz ŞAHİN

*Doç. Dr., Ahi Evran Üniversitesi, csahin40@gmail.com
ORCID Numarası: 0000-0003-4875-4883*

Hatice KUMCAĞIZ

*Doç. Dr., Ondokuz Mayıs Üniversitesi, haticek@omu.edu.tr
ORCID Numarası: 0000-0002-0165-3535*

Received: 23.09.2017

Accepted: 13.12.2017

ABSTRACT

With the rapid development of technology, social media playing an important role in communication has become indispensable in the lives of individuals. It can be said that the determination of this situation is important when considering the problems caused by social media addiction. The purpose of this study is to investigate the relationship between social media addiction, self-esteem, and narcissism. The study group consisted of 520 students studying at the vocational school of a government university. This study is a correlational research that aims to reveal the situation as it currently exists. The data was collected using the Social Media Addiction Scale - Adult Form, the Rosenberg Self-Esteem Scale and the Narcissistic Personality Inventory. Since the data showed normal distribution ($p>.05$), the data was analyzed using parametric multiple regression analysis, Pearson Product-Moment Correlation analysis, and descriptive statistics. The analysis results yielded a statistically significant negative relationship between social media addiction and self-esteem, but a significant positive relationship between social media addiction and narcissism.

Keywords: Social media addiction, self-esteem, narcissism, vocational school.

¹ Bu çalışma II. International Academic Research Congress'de sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

NARSİZM VE BENLİK SAYGISININ SOSYAL MEDYA BAĞIMLILIĞI ÜZERİNDEKİ YORDAYICI ROLÜ

ÖZ

Teknolojinin hızla gelişimi ile birlikte iletişim alanında önemli bir yer tutan sosyal medya bireylerin hayatında vazgeçilmez olmuştur. Sosyal medya bağımlılığının neden olduğu problemler düşünüldüğünde, bu durumun belirlenmesinin önemli olduğu söylenebilir. Bu araştırmanın amacı sosyal medya bağımlılığı ile benlik saygısı ve narsisizm arasındaki ilişkiyi incelemektir. Araştırmanın çalışma grubunu bir devlet üniversitesinin meslek yüksekokulunda öğrenim görmekte olan 520 öğrenci oluşturmaktadır. Bu çalışma mevcut durumu olduğu gibi ortaya koymayı hedefleyen ilişkisel bir araştırmadır. Araştırmada veri toplamak için Sosyal Medya Ölçeği-Yetişkin Formu, Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği ve Narsistik Kişilik Envanteri kullanılmıştır. Verilerin dağılımı normal olduğundan ($p>.05$) verilerin analizinde parametrik testlerden çoklu regresyon analizi, Pearson Momentler Çarpımı Korelasyon analizi ve tanımlayıcı istatistikler kullanılmıştır. Analiz sonuçları, sosyal medya ile benlik saygısı arasında istatistiksel olarak negatif yönde anlamlı bir ilişki olduğunu, fakat sosyal medya bağımlılığı ile narsisizm arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğu ortaya koymuştur.

Anahtar Kelimeler: Sosyal medya bağımlılığı, benlik saygısı, narsisizm, meslek yüksek okulu.

EXTENDED SUMMARY**Introduction**

With the development of societies, cultural and behavioral changes can be presented to individuals, which in turn will provide them with a disposition and convenience to reach novel facts (De Prego, Castro and Esteves, 2014). Social media that has recently been widely used especially by young people as an important communication tool is considered an outcome of this development. One of the basic needs of individuals is to establish satisfactory relationships with others, in other words, to understand and to be understood by others (Ümmet and Ekşi, 2016).

In this sense, social media use is increasingly becoming a common leisure time activity in most countries around the world in recent years (Kuss and Griffith, 2011). Individuals visit social media web sites for many various activities such as playing games, socialization, spending time, communicating and sharing pictures (Allen, Ryan, Gray, McInerney and Waters, 2014). Thus, social media use has been becoming more widespread (Boyd and Ellison, 2007) while concerns related to social media addiction have increased as well (Andreassen, 2015; Griffiths, 2010). Similarly, the fact that social media is used so often for entertainment is leading to more cases of social media addiction. Social media addiction can impose serious harm to those addicted by resulting in conflicts and dysfunctions (Andreassen, Pallesen and Griffiths, 2017).

One of the prominent advantages of social media is the opportunity to promote oneself, to share private information, to enlighten oneself, and to create a positive and even an ideal life style (Blachnio, Przepiorka, 2016). The narcissist users can make use of social media to gain the admiration of others (Buffardi and Campbell, 2008). The research found that there is a correlation between narcissism levels and the differences in social media use. For example, a positive correlation was found between a highly narcissistic person and his constant status changing behavior on Facebook (Ong et al., 2011). Similarly, in another study, highly narcissistic individuals were found to spend more time on Facebook daily (Mehdizadeh, 2010).

However, it is interesting that the number of research on both narcissism and self-esteem, and social media use in literature is quite limited (Blachnio, Przepiorka and Rudnicka, 2016; Marshall, Lefringhausen and Ferenczi, 2015; Skues, Williams and Wise, 2012). This study aims to examine the relationships between self-esteem, narcissism, and social media addiction, and to determine whether these variables predict social media addiction among vocational school students. Although most people have no problem in using social media, it can impose negative and serious effects on some users. Considering the problems stemming from social media addiction, it is important to clarify the current situation.

Hence, it is thought that social media addiction is not only in relation with a factor, but also it can be associated with narcissistic personal traits and self-esteem. Explaining the relationships between social media addiction and different variables generally among university students, especially among vocational school students, and to specify the predictive variables will contribute greatly to the related literature. It is interesting that the

number of the studies on social media addiction is quite few although many things have been said about it in Turkey (Hazar, 2011; Otrar and Argın, 2014; Şahin, 2017). Similarly, few studies have been found about the relationships between social media addiction and narcissistic personal trait and self-esteem (Andreassena, Pallesena, and Griffithsc, 2017). In this sense, the current study is thought to contribute to the literature and to provide groundwork for future studies. This study seeks answers to the question: "To what extent do vocational school students' self-esteem and narcissism levels predict their social media addiction?"

Method

In this study, a relational screening model was applied to examine the relationships between self-esteem and narcissism levels, and social media addiction of teacher candidates attending a vocational school. The study sample consisted of 520 students studying at different departments at Ahi Evran University Social Sciences Vocational School. A total of 548 students (232 females and 316 males) participated in the study. Owing to missing and incorrect data, 28 students were excluded from the sample. Thus, the analysis was conducted with the data obtained from 520 students (238 females and 282 males). In the data analysis process, the "Pearson Product-Moment Correlation Coefficient" was used to determine the relationship between social media addiction and independent variables, and the "multiple regression analysis" technique was used to determine to what extent the independent variables predicted the dependent variable.

Findings

To the study findings, there was a weak and negative relationship between social media addiction and self-esteem ($r = -.19$, $p < .01$), and a weak and positive relationship between social media addiction and narcissism ($r = .08$, $p < .01$). According to stepwise multiple regression analysis, both variables predicted social media addiction significantly. First, self-esteem was included into the analysis, and it predicted 9% of social media addiction. Secondly, narcissism was included, and it brought an 8% increase. Both variables explained 17% of the total variance of social media addiction. Following the control of " β " coefficients in terms of the predictive effect of independent variables on the dependent variable in the final model, it was found that self-esteem ($\beta = -.32$) and narcissism ($\beta = .19$) significantly predicted the social media addiction ($p < .01$), respectively.

Conclusion and Recommendations

In general, the current study found that there were significant relationships between narcissism, self-esteem and social media addiction, and that both narcissism and self-esteem predicted social media addiction while it also possessed specific limitations. It was conducted with only 520 students studying at a public vocational school, and it only used the screening method. Also, the study data was limited to the information obtained from the Rosenberg Self-esteem Scale and Narcissistic Personality Inventory.

Considering the study results the following implication can be made: a study can be conducted with different samples from different departments or universities. This study was conducted with randomly chosen students. Thus, it can be planned to be conducted with specific samples of which social media addiction is high.

Additionally, longitudinal studies can be done so as to monitor the technology use of the participants during both their educational lives and professional lives. Different projects on social media addiction among preschool, primary, high school and university students can be designed and applied.

Also, awareness raising trainings and activities that can positively affect self-esteem promote development and provide preventive actions among the young can be recommended. Similarly, training can be organized to inform teachers, parents and adolescents about conscious social media use. Since narcissists love themselves very much and want to be admired by others (American Psychiatric Association, 2013), they are thought to use social media very often. Thus, more studies are necessary to highlight the relationships among narcissistic personality traits, self-esteem, and social media addiction.

GİRİŞ

Toplumların gelişimi ile bireylere yeni gerçeklere ulaşabilme eğilimi ve kolaylığı sağlayabilen kültürel ve davranışsal değişimler sunulmaktadır (De Prego, Castro ve Esteves, 2014). Son yıllarda başta gençler arasında olmak üzere önemli bir iletişim aracı olarak kullanılan sosyal medya, bu gelişimin bir sonucu olarak kabul edilmektedir. Bilindiği gibi insanın en temel gereksinimlerinden biri diğer insanlarla doyurucu ilişkiler kurmak, bir başka ifade ile anlamak ve anlaşılmasıdır (Ümmet ve Ekşi, 2016). Bu kapsamda sosyal medya, bireylerin topluluk haline gelebilmesine ve sosyalleşmesine imkan sağlayabilen, hızlı geribildirim elde edilebilen, insanların ve toplulukların birbirlerini etkileyebildiği, çok yönlü teknolojik bir iletişim ve etkileşim alanı olarak kabul (Zafarmand, 2010). Sosyal medyayı bireyler çoğunlukla oyun oynamak, video-ses dosyaları göndermek, yazı ve kişisel bilgileri paylaşmak amacıyla kullanmaktadırlar (Allen, Ryan, Gray, McInerney ve Waters, 2014; Ryan, Chester, Reece ve Xenos, 2014). Bir diğer araştırmada, üniversite öğrencilerinin sosyal medyayı iletişim kurmak ve sosyalleşmek, günün baskısından kurtulmak, rahatlamak, zaman geçirebilmek ve eğlenmek amacı ile kullandıkları belirtilmektedir (Haase ve Young (2010). Görüldüğü gibi bilişim ve iletişim teknolojilerindeki hızlı gelişmeler sosyal medyayı insanların birbirleriyle iletişim kurmada çok önemli ve etkin bir ortam haline getirmiştir. Her geçen gün Facebook, Twitter ve MySpace gibi sosyal paylaşım sitelerini iletişim aracı olarak kullanan bireylerin sayısı hızla artmaktadır (Fogel, 2009; Boyd ve Ellison, 2007; Kuss ve Griffiths, 2011). Bu sayede sosyal medya, son yıllarda dünyadaki birçok ülkede gittikçe yaygın olarak kullanılmaya başlanmıştır (Kuss ve Griffiths, 2011; Haciefendioğlu, 2014).

Sosyal medyanın bu şekilde yoğun kullanımı, beraberinde problemleri sosyal medya kullanımı getirmektedir. Bu kapsamda sosyal medya bağımlılığına ilişkin araştırmaların giderek arttığı görülmektedir (Andreassen, 2015; Griffiths, 2010). Araştırmalarda sosyal medya bağımlılığının bireylerde çatışma ve işlevsel bozulmalara yol açtığı ve bireylerin yaşam alanlarına önemli zararlar verdiği belirtilmektedir (Andreassen, Pallesen ve Griffiths, 2017). Diğer taraftan sosyal medyanın bireylerin hayatını kolaylaştırmak yönünden önemli avantajları bulunmaktadır. Sosyal medyanın en önemli avantajı, daha hızlı bilinçlenerek bireye kendini aydınlatılabilme olanağı sunmasıdır (Blachnio, Przepiorka ve Rudnicka, 2016). Diğer taraftan sosyal medya, bireyleri psikolojik olarak da etkilemektedir. Sosyal medya kullanıcılarının daha iyi görünmek, daha "cool" olmak, daha çok sevilmek, daha çok beğenilmek şeklindeki kriterleri giderek daha fazla önemseyerek egolarını tatmin etmeye çalıştıkları görülmektedir (Demirtaş, 2016). Bu özellikler narsistik kişilik özelliğini çağrıştırmaktadır. Narsistik kişilik özelliğine sahip bireylerin daha fazla sosyal medyayı kullandığı ve başkalarını kendilerine hayran bırakmayı amaçladıkları araştırmalarda belirtilmektedir (Buffardi ve Campbell, 2008; Ong vd., 2011; Mehdizadeh, 2010). Sosyal medyanın yaygın olarak kullanıldığı üniversite öğrencilerinde sosyal medya bağımlılığı, benlik saygısı ve narsisizm kişilik özellikleri arasındaki ilişkinin incelenmesi, öğrencilerin psikolojik ve sosyal sorunlarının çözümlenebilmesi, akademik yönden başarısızlıklarının önlenmesi ve kişisel gelişimlerini destekleyici etkinliklerin planlanabilmesinde önemli rol oynayacağı düşünülmektedir. Bu araştırma meslek yüksekokulu öğrencilerinin benlik saygısı ve narsisizm ile sosyal medya bağımlılığı arasındaki ilişki incelemeyi ve bu değişkenlerin sosyal medya bağımlılığını yordama derecesini belirlemek amacıyla gerçekleştirilmiştir. Bu

doğrultuda, öğrencilerin benlik saygısı, narsisizm ve sosyal medya bağımlılığı arasındaki ilişki belirlenmeye çalışılmıştır. Araştırma sonuçlarının öncelikle uygulayıcılara öğrencilerin sorunlarının çözümlenebilmesinde yardımcı olacağı, araştırmacılara da çalışmalarında yol gösterici olacağı söylenebilir. Literatür incelendiğinde Türkiye’de narsisizm, benlik saygısı ve sosyal medya kullanımının birlikte incelendiği araştırmalara ulaşılamamış, ancak, yurt dışında sınırlı araştırmalara ulaşılmıştır (Marshall, Lefringhausen ve Ferenczi, 2015; Skues, Williams ve Wise, 2012; Blachnio, Przepiorka ve Rudnicka, 2016). Bu bağlamda değerlendirildiğinde çalışmanın önemli olduğu düşünülmektedir. Bilindiği gibi çoğu insanın sosyal medya kullanımı sorunsuz olsa da, bazı kullanıcılar için sosyal medyanın aşırı kullanımının yaşantılarında sorun oluşturduğu görülmektedir. Sosyal medya bağımlılığının neden olduğu sorunlar düşünüldüğünde, bu durumun belirlenmesinin önemli olduğu düşünülmektedir.

Narsisizm ve Sosyal Medya Bağımlılığı

Kişilik yapılanması olarak tanımlanan narsisizmi (Kernberg, 1967) literatüre kazandıran Kohut (1968) olmuştur. Narsistik kişilik kavramı, bireyin kendi bedensel ve psikolojik özelliklerine aşırı derecede hayran olması ve bireyin kendini aşırı derecede beğenmesi olarak tanımlanmaktadır (Güney, 1998). Otto Rank narsisizmi, cinsel öz-sevgiyi ifade etmek için kullanmış olsa da, kibir ve kendine hayranlık ile de ilişkilendirmiştir (Atay, 2010). Narsistik kişilik bozukluğuna sahip kişiler ilişki kurmakta ve sürdürmekte zorluk çeken, diğer insanların duygularına ve ihtiyaçlarına karşı duyarsızlık gösteren, yoğun ilgi arayışında olan, kendini beğenmiş görünümlerinin altında derin değersizlik ve reddedilmişlik duygularına sahip bireyler olarak ifade edilmektedirler (Kohut, 1968). Bunun yanı sıra narsisizm, bazı araştırmacılar tarafından normal ya da sağlıklı olarak değerlendirilirken bir kısım araştırmacılar tarafından da patolojik olarak ele alınmıştır. Narsistik kişilik özelliklerinin her zaman olumsuz sonuç doğurmayacağı ve her insanın doğasında bu özelliklerin bir miktar bulunabileceği, kişinin ruh sağlığına olumlu etkileri bulunabilen bu kişilik özelliklerini “normal narsisizm” olarak adlandırılabilceği belirtilmiştir (Foster, 2007; Rozenblatt, 2002; Pincus vd., 2009).

Patolojik narsisizm kendini büyük görme, özsaygı ile ilgili konularla aşırı ilgilenme, beğenilme gereksinimi ve empati yoksunluğu şeklinde tanımlanmaktadır. Patolojik narsistik bireyler özel olduklarına, diğer insanlardan üstün, ayrıcalıklı ve farklı kimseler olduklarına inanmakta ve soğuk, mesafeli, kendini beğenmiş, kibirli, kendinden emin bir izlenim bırakmaktadırlar (Kernberg, 1975; Masterson, 1990). Bununla birlikte psikiyatri uygulamalarında normal narsisizm ile patolojik narsisizm arasında ayırım yapabilmeyen her zaman kolay olmadığına vurgu yapılmakta ve insanın kendini beğenme ve değerli bulmasının normal, hatta gerekli bir duygu olduğu belirtilmektedir (Geçtan, 2010). Ancak, büyülenmecilik, kendine aşırı bağlılık, takdir ve onay elde etmek için ötekinin peşinde koşulmasına rağmen başkalarına yönelik ilgisizlik ve empati yoksunluğu gibi duygular abartılı yaşandığında, narsistik kişilik bozukluğunun klinik özelliklerinden söz edilmektedir (Masterson, 2006). Bu açıklamalarda da anlaşılacağı üzere narsistik kişilik özelliğine sahip bireylerin daha çok beğenilmek, takdir edilmek ve onay elde etmek gibi nedenlerden dolayı sosyal medyayı yaygın olarak kullandıkları söylenebilir.

Sosyal medyanın bu kadar yaygın ve kontrolsüz kullanımı sonucunda bireylerin yaşantısının olumsuz etkilenmesiyle gelişen 'sosyal medya bağımlılığı'nı birçok araştırmacı incelemeye yönelmiştir.

Sosyal medya, gerçek dünyada kurulan bağdan çok farklı bir uzamı temsil etmektedir. Sosyal medya fiziki dünyanın sınırlılıklarının ötesinde bir dünya yaratmakta ve zaman, hız, mekân gibi algılarda farklılaşmaktadır. Bu durum kullanıcıyı sürekli aktif tutarken bitmek tükenmek bilmeyen bir akışa bireyi dâhil etmektedir (Alanka ve Cezik, 2016). Bunun sonucunda da bireyde kişisel yaşamını ihmal etme, zihinsel endişelerde artış, kaçma, ruh halinde değişimler ve hogörü davranışında azalma gibi belirtilerde artış görülmektedir (Kuss & Griffiths, 2011). Amerika (2010)'da yapılan bir araştırmada, sosyal medyanın kontrolsüz kullanımının bireylerin sosyal ve psikolojik yaşamlarına büyük zarar verdiği belirtilmektedir (The Time, 2010). Sosyal medya bağımlılığının, yaşlı bireyler ve gençler arasındaki yaygınlığı karşılaştırıldığında, gençlerde daha yaygın olarak görülen bir sorun olduğu belirlenmiştir (Chao Lin et al., 2012).

Sosyal Medya Bağımlılığı ve Benlik Saygısı İlişkisi

İnsanoğlunun var olduğu günden itibaren teknolojik gelişmelerin ışığında internetin giderek yaygınlaşması ile sosyal ağların kullanımda hızlı artış meydana gelmiştir (Özbay, 2013). Sosyal ağlar, internet kullanan kişilerin arkasındaki en önemli itici güçlerden biridir (Yu vd., 2016). Sosyal ağlar, toplumun en küçük güncellemelerini daha geniş kitlelere aktarmak, yaşamsal faaliyetlerini ve düşüncelerini yaymak için tasarlanmıştır. Bu güncellemeler video, resim ve yazılı metin paylaşımı şeklinde yapılmaktadır (Chan, Vasardania ve Winter, 2014). Araştırmalarda, iletişim için internet kullanımının ve sosyal ağların insanların yaşamında giderek önemli bir yer tutmaya başladığı görülmüştür (Cheung, Chiu ve Lee, 2011; Correa, Hinsley ve De Zuniga, 2010). İnternet kullanımının her geçen gün artması, her türlü bilgiye kolaylıkla ve herhangi bir denetim olmadan ulaşılması beraberinde birçok olumsuz sonucu da getirebilmektedir (Bozoğlan, Demirer ve Şahin, 2013; Cam ve İşbulan, 2012; Tutgun, Deniz ve Moon, 2011). Son yıllarda internet bağımlılığı ve dolayısıyla da sosyal medya bağımlılığı kavramıyla da sıklıkla karşılaşmaktadır. Sosyal medya bağımlılığı, sosyal medya kullanımının kullanıcıların hayatında olumsuz sonuçlanmasına rağmen, sosyal medya platformlarının sürekli aşırı ve zorlayıcı kullanılmasıdır (Griffiths, Kuss ve Demetrovics, 2014).

Araştırmanın diğer bir kavramı olan benlik saygısı, bireyin kendine ilişkin değerlendirmesinden kaynaklanan kendilik algısıdır (Sarıkaya, 2015). Kendilerini olumsuz değerlendirerek yetersiz gören bireyler kendilerini gerçekte olduklarından daha düşük hissetmektedirler. Bu bireyler çevreye karşı kendilerini yetersiz algıladıklarından dolayı insanların onları nasıl gördüğüne daha çok odaklanarak her eleştiriye karşı hassas davranmaktadırlar. Bunun sonucu olarak kendilerini yetersiz algılayan bireyler risk almaktan kaçınan, genellikle dışarıya karşı kapalı davranışlar sergileyen ve kendi içlerinde yalnız bırakılmış hissetmektedirler (Sowislo ve Orth, 2013). Bireyin kendine atfettiği bir yeterlik duygusu olarak algılanan benlik saygısı insan davranışlarını ve

yaşamını düzenlemede önemli bir faktör olarak dikkati çekmektedir (Mruk, 2006). Benlik saygısı bireylerin günlük yaşamlarının ve yaşantılarının merkezinde yer almaktadır (Kernis, 2003).

Literatür incelendiğinde bireylerde bağımlılığı yordayan değişkenler incelendiğinde benlik saygısı ve sosyal destek arayışının bağımlılığı açıkladığı görülmektedir (Karaman ve Kurtoğlu, 2009). Benzer şekilde bireyin benlik saygısı düzeyinin sosyal etkileşimi etkilediği belirtilmektedir (Özcan ve Buzlu, 2005). Başka bir araştırmada, düşük benlik saygısı ile sosyal medya bağımlılığı arasında ilişki olduğu bulunmuştur (Thadani ve Cheung, 2011). Ayrıca, sosyal uyum sorunu yaşayan gençlerin daha çok sosyal medyayı kullandıkları görülmüştür (Mikami vd., 2010). Bu bağlamda değerlendirildiğinde sosyal medya bağımlılığı ile benlik saygısı arasında önemli bir ilişki olduğu düşünülmektedir.

Sosyal Medya Bağımlılığı, Benlik Saygısı ve Narsisizm Arasındaki İlişki

Sosyal medyada takipçi sayısı gerek ün gerekse kendini gösterme çabasında giderek artış görülmektedir. Günümüzde geleneksel toplumun kolektif üyeliği sona ererken bireyler giderek yalnızlaşmaktadırlar. Bu bağlamda bireyler yalnızlık hissini sayısal arkadaşlarla gidermektedirler. Böylelikle birey, başkalarına yabancılaştıkça yüzünü kendisine çevirerek kendilik idolünü yaratmaktadır. Bu şekilde sosyal medya aracılığıyla bireye kendisinin değerli olduğu ve kendisini sevmesi gerektiği duygusu verilmektedir (Alanka ve Cezik, 2016). Burada narsistik kişilik özelliğinin izleri görülmektedir. Narsistik olan birey kendine hayrandır, etrafındakileri görmez, bencildir, etrafındakiler onun güzelliğini onaylamak durumundadırlar. Narsistik bireyler gerçekte öyle olmamalarına rağmen etraflarındaki kişilerden daha zeki, özel, öncelikli ve yetenekli olduklarına inanmaktadırlar (Twenge ve Campbell, 2010). Narsistik bireyler bu düşüncelerini sosyal medyada davranış olarak göstermektedirler. Diğer taraftan ise kendilerini ifade etmekte güçlük çeken ve yalnız bırakılmış hisseden bireyler ise sosyal medya gibi sanal ortamlarda kimliklerini gizleyerek, olmadığı bir kişi olarak davranabilmekte ve kendilerini bu şekilde kendini daha rahat ifade edebilmektedirler (Kurtaran, 2008).

Benzer şekilde sosyal medya bağımlısı olan bireyler sosyal medyayı; eğlence, etkileşim ve hoşnutluk duygularını yaşamak için daha sık kullanmaktadırlar. Başka bir deyişle, sosyal medya bağımlılığı ile "internet kullanım süresi" ve "internetin etkileşim amaçlı kullanımı" arasında olumlu yönde ve anlamlı ilişkiler olduğunu gösteren araştırmalara ulaşılmıştır (Yang ve Tung, 2004). Bireyler diğer kişilerle iletişim kurarak benliklerini yüceltme eğilimi göstermektedirler. Bu amaçla ilişkilerinde, sahip oldukları olumlu özelliklere vurgu yaparken olumsuz yanlarını göstermemektedirler (Taylor vd., 2003). Literatürde narsisizm ile benlik saygısı arasındaki (Besser ve Priel, 2009; Besser ve Priel, 2010, Tazegül, 2013; Üzümcü, 2016), sosyal medya bağımlılığı, narsistik kişilik özelliği ve benlik saygısı arasındaki (Andreassena, Pallesena ve Griffithsc, 2017) ilişkinin incelendiği araştırmalara ulaşılmıştır. Diğer taraftan internet bağımlılığının hem bilişsel hem de psikososyal sağlık faktörlerini destekleyen araştırmalara da ulaşılmıştır. Örneğin; internet bağımlılığı ile düşük özyeterlik, depresyon, düşmanlık arasında ilişkinin olduğu belirtilmektedir (Ko vd., 2014; Lu ve Yeo, 2015; Wu, Cheung, Ku ve Hung, 2013). İnternetin bir yandan bireylerin bilgiye ulaşmalarını, araştırma yapmalarını kolaylaştırarak,

problem çözüme, yaratıcılık, kritik düşünme gibi becerilerinin gelişimini desteklediği (Berson ve Berson, 2003); diğer bir yandan da aşırı, kontrol ve amaç dışı kullanılması nedeniyle bireylerin kişisel becerilerinin gelişimini olumsuz yönde etkilediği belirtilmektedir (Colwell ve Kato, 2003).

Yukarıda belirtilen açıklamalardan da anlaşılacağı üzere sosyal medya bağımlılığı ile narsistik kişilik özelliği ve benlik saygısı arasında ilişki olabileceği düşünülmektedir. Bu nedendir ki gençler üzerinde sosyal medya bağımlılığının benlik saygısı ve narsistik kişilik özelliği arasındaki ilişkisinin incelenmesinin alanyazına önemli katkı sağlayabileceği söylenebilir. Bununla birlikte, Türkiye’de sosyal medya bağımlılığı konusunda çok şey söylenmesine karşın, üzerine yapılan araştırmalar sınırlı sayıdadır (Hazar, 2011, Otrar ve Argın, 2014; Şahin, 2017). Benzer şekilde sosyal medya bağımlılığı, narsistik kişilik özelliği ve benlik saygısı ile sınırlı sayıda araştırmaya ulaşılmıştır (Andreassena, Pallesena ve Griffithsc, 2017). Bu çalışmanın bu açıdan alana katkı sağlayacağı ve ayrıca yeni çalışmalara zemin hazırlayıcı nitelikte olması açısından önemli olduğu düşünülmektedir. Bu kapsamda bu araştırmada “Meslek yüksekokulu öğrencilerinin benlik saygısı ve narsisizm düzeyleri sosyal medya bağımlılığını ne derecede yordamaktadır?” sorusuna yanıt aranmıştır.

YÖNTEM

Bu araştırmada meslek yüksekokulunda öğrenim gören öğretmen adaylarının benlik saygısı ve narsisizm ile sosyal medya bağımlılığı arasındaki ilişkiyi incelemek için ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. İlişkisel tarama modeli, iki ya da daha çok sayıdaki değişken arasında birlikte değişim varlığını ve derecesini belirlemeyi amaçlayan araştırma modelleridir (Karasar, 2015). Nedensel karşılaştırma araştırma modeli, araştırma kapsamına giren katılımcılara veya koşullara müdahale etmeksizin katılımcılara ait farklılıkların nedenlerini veya sonuçlarını incelemeyi hedefler (Büyüköztürk vd., 2012).

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubu Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu’nun farklı bölümlerinde öğrenim gören 520 öğrenciden oluşmuştur. Çalışmaya 232’si kız ve 316’sı erkek olmak üzere toplam 548 öğrenci katılmıştır. 28 öğrenciden edinilen verilerin eksik ve hatalı olması sebebiyle çalışma dışı bırakılmasıyla kalan 238’i kız ve 282’si erkek olmak üzere 520 katılımcıdan toplanan verilerle analiz gerçekleştirilmiştir.

Veri Toplama Araçları

Araştırmada öğrencilerin sosyal medya kullanım düzeylerini belirlemek için Şahin ve Yağcı (2017) tarafından geliştirilen “Sosyal Medya Ölçeği-Yetişkin Formu”, benlik saygı düzeylerini belirlemek için Rosenberg (1965) tarafından geliştirilen ölçeğin 10 maddelik Benlik Saygısı alt kategorisi ve Narsisizmin grandiyözite boyutunu ölçmek amacıyla Ames, Rose ve Anderson (2006) tarafından geliştirilen Narsistik Kişilik Envanteri kullanılmıştır. Araştırmada kullanılan ölçeklere ilişkin bilgiler aşağıda yer verilmiştir.

Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeği- Yetişkin Formu (SMBÖ-YF): Ölçek, 18-60 yaş grubundaki yetişkinlerin sosyal medya bağımlılığını belirlemeye dönük olarak Şahin ve Yağcı (2017) tarafından geliştirilmiştir. Ölçek, 20 maddeden oluşan beş dereceli Likert tipi bir ölçektir. SMBÖ-YF'nin geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları 2017 yılında, farklı yaş gruplarında rastgele olarak seçilmiş 1047 yetişkin üzerinde gerçekleştirilmiştir. Yapı geçerliği için yapılan factor analizi sonucunda ölçeğin iki faktörlü (sanal tolerans ve sanal iletişim) bir yapıya sahip olduğu görülmüştür. Ayrıca madde analizi neticesinde, madde-toplam puan korelasyon katsayıları ($p < .01$) düzeyinde anlamlı bulunmuştur. SMBÖ-YF'nin güvenilirliği için yapılan analizlerde ölçeğin geneli için Cronbach Alpha iç tutarlık katsayısı .94; alt boyutlardan sanal tolerans için .92 ve sanal iletişim için .91 bulunmuştur. Ölçeğin test-tekrar test güvenilirlik katsayıları geneli için .93; alt boyutlardan sanal tolerans için .91 ve sanal iletişim için .90 olarak belirlenmiştir. Elde edilen bu sonuçlara göre, SMBÖ-YF'nin geçerli ve güvenilir olduğu söylenebilir. SMBÖ-YF'nin maddeleri, "(1)Bana hiç uygun değil", "(2)Bana uygun değil", "(3)Kararsızım", "(4)Bana uygun", "(5)Bana çok uygun" şeklinde beşli derecelendirmelerden birisi seçilerek cevaplandırılmaktadır. Olumsuz maddeler ise tersinden puanlanmaktadır. 20 maddeden oluşan ölçeğin 18 maddesi olumlu, 2 maddesi ise olumsuz olarak ifade edilmiştir. SMBÖ-YF'dan alınabilecek en yüksek puan 100, en düşük puan ise 20'dir. Puanın yüksek olması bireyin kendisini "sosyal medya bağımlısı" olarak algıladığı biçiminde değerlendirilmektedir. Bu çalışmada iç tutarlılık katsayısı .96 olarak belirlenmiştir.

Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği (RBSÖ): Bireylerin kendilerine verdikleri değeri ölçmek için Rosenberg (1965) tarafından geliştirilen toplam 63 soru ve 12 alt ölçekten oluşan Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği Kısa Form kullanılmıştır. RBSÖ'nün alt boyutları; benlik saygısı, kendilik kavramı sü- rekliliği, insanlara güvene duyma, eleştiriye duyarlılık, depresif duygulanım, hayalperestlik, psikosomatik belirtiler, kişilerarası ilişkilerde tehdit hissetme, tartışmalara katılabilme derecesi, ana baba ilgisi, babayla ilişki, psişik izolasyondur. Araştırmada kullanılan Benlik Saygısı boyutu, 5'i olumlu, 5'ii olumsuz olarak ifade edilmiş 10 maddeden oluşan 4'lü Likert tipi ölçektir. Ölçeğin Türkçe uyarlaması Çuhadaroğlu (1986) ve Tuğrul (1994) tarafından yapılmıştır. Çuhadaroğlu (1986) tarafından yapılan uyarlama çalışmasında ölçeğin Cronbach alpha güvenilirlik katsayısı .76'dır. Dört hafta arayla test-tekrar test güvenilirlik katsayısının ise .71 olduğu saptanmıştır. Tesr maddeler çevrildikten sonar ölçekten alınan puanların yüksekliği bireylerin benlik saygılarının yükseldiği anlamını taşımaktadır. Bu çalışmada iç tutarlılık katsayısı .83 olarak belirlenmiştir.

Narsistik Kişilik Envanteri (NKE): Narsisizmin grandiyözite boyutunu ölçmek amacıyla Ames, Rose ve Anderson (2006) tarafından geliştirilen ölçek toplamda 16 maddedir. NKE, klinik olmayan popülasyonda narsistik kişilik eğilimlerini ölçmek amacıyla geliştirilmiştir. Ölçek, DSM-III'te yer alan Narsistik Kişilik Bozukluğu kriterlerine dayanmakta ve tek faktörlü bir yapı içermektedir. Ölçeğin orijinalinin ortalama iç güvenilirliği .67 olarak belirlenmiştir. Ölçeği Türkçe'ye kazandıran ve geçerlik güvenilirlik çalışmasını yapan Atay'ın (2009) çalışmasında ölçeğin Cronbach Alfa değeri .65 olarak bulunmuştur. Ölçeğin her bir maddesi, biri narsistik eğilimi yansıtan iki farklı ifadeden oluşmaktadır. Katılımcılardan, bu ikili ifadelerden kendilerini en çok yansıttığını düşündükleri ifadeyi işaretlemeleri istenir. Bu ikili ifadelerden narsistik özellikleri yansıtan maddelerin toplanmasıyla ölçeğin

toplam puanı elde edilmiş olur. Ölçekten alınabilecek en düşük puan 0, en yüksek puan 16'dır. Bu çalışmada iç tutarlılık katsayısı .68 olarak belirlenmiştir.

Verilerin Toplanması

Araştırmada kullanılan veri toplama araçları uygulaması 2016-2017 eğitim öğretim yılında Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu öğrencilerin gönüllü katılımıyla gerçekleştirilmiştir. Ölçekler en az bir sosyal medya hesabı olan öğrencilere uygulanmıştır. Veri toplama işlemlerinde öğretim elemanlarından destek alınmış ve iki hafta sürmüştür.

Verilerin Analizi

Çalışmada benlik saygısı, narsisizm ve sosyal medya bağımlılığı arasındaki ilişkiler Pearson Momentler Çarpım Korelasyon tekniği ile hesaplanmıştır. Benlik saygısı ve narsisizmin sosyal medya bağımlılığı üzerindeki etkisini incelemek için ise çoklu doğrusal regresyon analizi yapılmıştır. Regresyon analizinde katılımcı sayısının bağımsız değişkenlerin 5 katı kadar olması gerektiği ifade edilmektedir (Meyers, Gamst & Guarino, 2006, Akt. Ekşi ve Çiftçi, 2017). Bu çalışmaya 520 öğrenci katılmış ve talep edilen düzeyin fazlasıyla karşılandığı anlaşılmıştır. Çoklu doğrusal regresyon analizine başlamadan önce birtakım varsayımların karşılanması gerekmektedir. Çoklu doğrusal regresyon varsayımları şu şekilde ifade edilebilir (Büyüköztürk, 2014); veriler çok değişkenli normal dağılım göstermektedir, bağımsız değişken ile yordayıcı değişkenler arasında doğrusal bir ilişki vardır, bağımsız değişkenler arasında çoklu bağlantı problemleri (yüksek düzeyde ilişkiler) yoktur. Veriler SPSS 20.0 (Statistical Package for the Social Sciences) paket programı kullanılarak analiz edilmiştir. Yapılan ön analizler veri setinin çoklu regresyon analizi için gerekli varsayımları karşıladığını göstermiştir. Buradan hareketle 520 veriyle çoklu doğrusal regresyon analizi gerçekleştirilmiştir.

BULGULAR

Çalışmada bulgular, araştırmada yer alan değişkenlerin birbiriyle korelasyonları ve çoklu regresyon analizi bağlamında ele alınmıştır. Öğrencilerin sosyal medya bağımlılığı düzeyleri ile benlik saygısı ve narsisizm arasındaki ilişkiyi göstermek amacıyla yürütülen Pearson Momentler Çarpım Korelasyonu analizi sonuçları, değişkenlerin aritmetik ortalamaları ve standart sapmaları Tablo 1'de sunulmuştur.

Tablo 1. Çalışma Değişkenleri Arasındaki Tanımlayıcı Veriler Ve Korelasyon Katsayıları

Değişkenler	SMB	BS	N
Sosyal Medya Bağımlılığı (SMB)	--		
Benlik Saygısı (BS)	-.19**	--	
Narsisizm (N)	.08**	.37**	--
AO	55.29	19.29	7.22
SS	13.78	5.12	1.87
α	.96	.83	.78
N	520	520	520

** $p < .01$

Tablo 1 incelendiğinde, sosyal medya bağımlılığı ile benlik saygısı arasında düşük düzeyde negatif ($r=-.19$, $p<.01$) ve narsisizm arasında ise düşük düzeyde pozitif ($r=.08$, $p<.01$) anlamlı ilişkiler gözlenmiştir.

Çalışmada, benlik saygısı ve narsisizmin sosyal medya bağımlılığını yordayıp yordamadığı da incelenmiştir. Tablo 2’de de katılımcıların sosyal medya bağımlılığın yordayıcıları olarak, benlik saygısı ve narsisizme yönelik adımsal regresyon analizi sonuçlarına yer verilmiştir.

Tablo 2. Sosyal Medya Bağımlılığının Yordanmasına İlişkin Adımsal Regresyon Analizi Sonuçları

Adım	Değişkenler	B	SH _B	β	t
1. Adım	Benlik Saygısı	-.21	.008	-.24	-16.63**
2. Adım	Benlik Saygısı	-.20	.008	-.31	-11.14**
	Narsisizm	.10	.004	.19	9.85**

** $p <.01$

Tablo 2’de yer alan adımsal çoklu regresyon sonuçlarına göre modele giren iki değişkenin de sosyal medya bağımlılığını anlamlı biçimde yordadığı görülmektedir. İlk olarak benlik saygısı modele girmiş ve sosyal medya bağımlılığın %9’unu açıklamıştır. İkinci adımda narsisizm dâhil olmuş ve %8’lik bir artış sağlamıştır. Bu iki değişken sosyal medya bağımlılığı toplam varyansının %17’sini açıklamıştır. Son modelde bağımsız değişkenlerin bağımlı değişkeni yordama gücüne ilişkin “ β ” katsayılarına bakıldığında sırasıyla benlik saygısı ($\beta=-.31$) ve narsisizm ($\beta=.19$) bağımlı değişken olan sosyal medya bağımlılığını $p<.01$ düzeyinde anlamlı bir şekilde yordadığı görülmektedir.

TARTIŞMA

Sosyal medya kullanıcıları internet aracılığıyla diğer bireylerle iletişim kurabilmektedirler (Corbeil ve Corbeil, 2011) ve dolayısıyla da sosyal medya bireylerin hayatında oldukça önemli bir rol oynamaktadır (Işık, 2009). Sosyal medyanın olumlu yönlerinin olmasına rağmen internet ve sosyal iletişim ağlarını aşırı kullanan bireylerin aileleri, arkadaşları ile ilişkileri zayıflayabilir ve bunun sonucunda da kendilerini yalnız ve üzüntülü hissedebilirler (Pantic, 2014). Araştırmanın diğer bir kavramı olan narsistik kişilik özelliğine sahip bireylerin ise diğer insanlarla bağları çok zayıftır ve sevme kapasitesini yitirmiş olmanın boşluğunu yaşamaktadırlar (Geçtan, 2010). Bu araştırmada meslek yüksek okulunda öğrenim gören öğrencilerin benlik saygısı ve narsisizm ile sosyal medya bağımlılığı arasındaki ilişki incelenmiş ve elde edilen bulgular ilgili literatür ışığında tartışılmıştır.

Araştırmadan elde edilen bulgulara göre meslek yüksekokulu öğrencilerinin sosyal medya bağımlılığı ile benlik saygısı arasında düşük düzeyde negatif yönde istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olduğu görülmüştür. İlişkinin negative yönde olması, benlik saygısı düşük olan bireylerin yüz-yüze iletişim kurabilmede güçlük yaşadıklarından dolayı sosyal ağları kullanarak kendilerini daha iyi ifade edebildikleri ve bu nedenle de bu kişilerde sosyal medya kullanımında artış olabileceği şeklinde ifade edilebilir. Literatürdeki diğer araştırmalar incelendiğinde, Kırcaburun (2016)’un ergenler üzerinde yaptığı araştırmasında benlik saygısı ve günlük internet

kullanımının sosyal medya bağımlılığının belirleyicisi olduğu belirtilmektedir. Benzer şekilde ergenlerin olumsuz internet kullanımının benlik saygısını etkilediğine ilişkin araştırmalara da ulaşılmıştır (Bahrainian vd., 2014; Kim vd., 2016; Arcan ve Yüce, 2016). Benzer şekilde araştırmalarda düşük benlik saygısı ile sosyal medya bağımlılığı arasında ilişki olduğu (Thadani ve Cheung, 2011), dikkat eksikliği ve hiperaktivite bozukluğu olan ergenlerin benlik saygıları ile sosyal medya bağımlılıkları arasında negatif bir korelasyon olduğu gözlenmiştir (Uzun, Yıldırım ve Uzun, 2016).

Araştırmanın bir diğer bulgusuna göre narsistik kişilik özelliği ile sosyal medyanın bağımlı kullanımı arasında düşük düzeyde pozitif yönde istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olduğu bulunmuştur. İlişkinin pozitif yönde olması, narsistik kişilik özelliğine sahip bireylerin kendilerine olan saygılarını devam ettirebilmek ve daha çok beğeni kazanabilmek amacıyla sosyal medyaya daha fazla önem verdikleri ve sosyal medyada fazlaca zaman geçirdikleri şeklinde ifade edilebilir. İlgili literatür incelendiğinde, bu araştırma bulgusunu destekleyen çalışmalara ulaşılmıştır. Andreassen, Pallesen ve Griffiths (2017) araştırmalarında, narsisim ile sosyal medya bağımlılığı arasında düşük düzeyde pozitif yönde istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olduğu bulunmuştur. Bilindiği gibi facebook, Instagram, Snapchat ve diğer sosyal medya uygulamaları, ego arttırıcı faaliyetleri takdir eden ve bu faaliyetlere ilgi duyan bireyler için ideal sosyal ortamlardır (Wang vd., 2012). Çünkü narsistik bireylerin egolarını diğer bireyden anında geribildirim alınması desteklemektedir. Bu nedendir ki yüksek düzeyde narsistik özelliklere sahip bireyler sosyal medyayı aşırı derecede kullanarak ideal benlik bir benlik duygusuna ulaşmaya çalıştıkları söylenebilir (Marshall, Lefringhausen ve Ferenczi, 2015). Narsistik kişilik özelliğinin internet bağımlılığını anlamlı düzeyde yordadığı (Ekşi, 2012), narsistik kişilik özelliğine sahip bireylerin kendilerini ifade etmek için sosyal medyayı kullandıkları (Gülнар, Balcı ve Çakır, 2010; Alemdar ve Köker, 2013) görülmektedir.

Öte yandan, literatürde özellikle Türkiye’de sosyal medya bağımlılığı, narsistik kişilik özelliği ve benlik saygısı arasındaki ilişkinin incelendiği çalışmaların sınırlılığı dikkati çekmektedir. Bu çalışmanın bu eksikliği doldurur nitelikte olduğu söylenebilir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Çalışmanın sonuçlarına göre meslek yüksekokulu öğrencilerinin sosyal medya bağımlılığı ile benlik saygısı arasında düşük düzeyde negatif ve narsisizm arasında ise düşük düzeyde pozitif anlamlı yönde ilişki olduğu görülmüştür. Yine bu çalışmada benlik saygısı ve narsisizmin bağımlı değişken olan sosyal medya bağımlılığını anlamlı bir şekilde yordadığı bulunmuştur. Çalışmadan elde edilen sonuçlara göre narsistik kişilik özelliğine sahip olan ve benlik saygısı düzeyleri düşük olan bireylerde sosyal medya bağımlılığında artış olduğu söylenebilir.

Genel olarak, bu çalışma narsisizm ve benlik saygısının bağımlılık yaratan sosyal medya kullanımı ile ilişkili olduğu ve narsisizm ile benlik saygısının sosyal medya bağımlılığını anlamlı biçimde yordayabildiği bulgusuna

ulaşılan bu çalışmada bazı sınırlılıklar bulunmaktadır. Çalışma bir devlet niversitesinin meslek yüksekokulunda öğrenim görmekte olan 520 ğrenci ve tarama yöntemi ile sınırlıdır. Araştırmada verileri Sosyal medya leği, Rosenberg benlik saygısı leği ve Narsistik kişilik envanterinden elde edilen bilgilerle sınırlıdır.

Çalışmanın sonucunda sosyal medya bağımlılığı ile narsisizm kişilik özelliği ve benlik saygısı arasındaki ilişkiler ortaya çıkmıştır. Özellikle narsistik kişilik özelliğine sahip bireyler ile benlik saygısı düşük bireylerde sosyal medya bağımlılığı gibi bireyelerinin hayatını olumsuz yönde etkileyebilecek sorunların olabileceği farkedilmiştir.

Bu doğrultuda, gençlerin sosyal medyayı bilinçli kullanabilmeleri için benlik saygılarını yükseltmeye yönelik etkinliklerin uygulanması, öğrencilerin kendi kişiliklerinin farkına varmalarını sağlayıcı psikoeğitimlerin ve önleyici rehberlik etkinliklerinin faaliyete geçirilmesi sosyal medya bağımlılığının nlenebilmesinde etkili olabileceği düşünülmektedir.

Çalışmanın sonuçları ve sınırlılıkları doğrultusunda alanyazın için şu öneriler geliştirilebilir. Daha sonraki araştırmalarda, farklı üniversitelerde ya da birden fazla bölümlerdeki daha kalabalık örneklem gruplarıyla çalışmalar yapılabilir. Bu alışma, rastgele seçilmiş ğrenci grubu üzerinde gerçekleştirilmiştir. Özellikle sosyal medya bağımlılık düzeyi yüksek öğrencilerin belirlendiği örneklem grupları ile araştırmalar planlanabilir. Üniversite ğrencilerinin öğrenim dönemlerinde ve meslek hayatlarında teknoloji kullanımı açısından izlendiği boylamsal çalışmalar gerçekleştirilebilir. Sosyal medya bağımlılığını okul öncesi, ilkokul, lise ve niversite öğrencilerini kapsayan projeler geliştirilebilir ve yaygınlaştırılmalıdır.

Ayrıca gençlere yönelik benlik saygılarını olumlu etkileyen, gelişimlerini destekleyen ve koruyucu önlemleri kapsayan bilinçlendirici çalışmalar önerilmektedir. Benzer şekilde bilinçli sosyal medya kullanımı hakkında öğretmenleri, ebeveynleri ve ergenlere yönelik eğitimler verilebilir. Narsistik kişilik özelliğine sahip bireyler kendilerini çok beğendikleri ve beğenilmek istedikleri için de (Amerikan Psikiyatri Birliği, 2013) ok fazla sosyal medyada kaldığı düşünülmektedir. Bu nedendir ki narsistik kişilik özelliği, benlik saygısı ve sosyal medya bağımlılığı arasındaki ilişkiyi aydınlatmak amacıyla daha fazla çalışmalar yapılabilir.

KAYNAKÇA

- Alanka, ., & Cezik, A. (2016). Dijital kibir: Sosyal medyadaki narsistik ritüellere ilişkin bir inceleme. *TRT Akademi*, 1(2), 548-569.
- Alemdar , M. Y., & Köker, N.E.(2013). Facebook use and gratifications: a study directed to determining the facebook usage of generations X and Y in Turkey. *Mediterranean Journal of SocialSciences*, 4(11), 238-249.
- Allen, K. A., Ryan, T., Gray, D. L., Mclnerney, D. M., & Waters, L. (2014). Social media use and social connectedness in adolescents: The positives and the potential pitfalls. *The Australian Educational and Developmental Psychologist*, 31, 18–31.
- Amerikan Psikiyatri Birliği. (2013). DSM-5 tanı ltleri başvuru el kitabı (ev., E.,Kroğlu).
- Ames, D. R., Rose, P., & Anderson, P.C. (2006), The NPI-16 as a Short Measure of Narcissism. *Journal of Research in Personality*, 40, 440-450.

- Andreassen, C.S., Pallesen, S., & Griffiths, M.D. (2017). The relationship between addictive use of social media, narcissism, and self-esteem: Findings from a large national survey. *Addictive Behaviors*, 64, 287-293.
- Andreassen, C. S. (2015). Online social network site addiction: A comprehensive review. *Current Addiction Reports*, 2, 175–184.
- Arcan, K., & Yüce, Ç.B. (2016). İnternet bağımlılığı ve ilişkili psiko-sosyal değişkenler: aleksitimi açısından bir değerlendirme. *Türk Psikoloji Dergisi*, 31 (77), 46-56
- Atay, S. (2009). Narsistik kişilik envanteri'nin Türkçe'ye standardizasyonu. *Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 11(1), 181-196.
- Atay, S. (2010). *Çalışan Narsist*. İstanbul: Namar Yayınları.
- Bahrainian, S. A., Alizadeh, K. H., Raeisoon, M. R., Gorji, O. H., & Khazaei, A. (2014). Relationship of Internet addiction with self-esteem and depression in university students. *Journal of Preventive Medicine and Hygiene*, 55(3), 86-89.
- Berson, I., & Berson, M. (2003). Digital literacy for effective citizenship. *Social Education*, 67(3), 164- 167.
- Besser, A., & Priel, B. (2010). Grandiose narcissism versus vulnerable narcissism in threatening situations: Emotional reactions to achievement failure and interpersonal rejection. *Journal of Social and Clinical Psychology*, 29(8), 874-902.
- Besser, A., & Priel, B. (2009). Emotional responses to a partner's imaginary rejection: The roles of attachment anxiety, covert narcissism, and self-evaluation. *Journal of Personality*, 77, 287-325.
- Blachnio, A., Przepiorka, A., Rudnicka, P. (2016). Narcissism and self-esteem as predictors of dimensions of Facebook use. *Personality and Individual Differences*, 90, 296-301.
- Buffardi, L. E., & Campbell, W. K. (2008). Narcissism and social networking web sites. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 34, 1303-1314.
- Boyd, D. M., & Ellison, N. B. (2007). Social network sites: Definition, history, and scholarship. *Journal of Computer-Mediated Communication*, 13, 2010–30.
- Bozoğlan, B., Demirer, V., & Şahin, I.(2013). Loneliness, self-esteem, and life satisfaction as predictors of internet addiction: A cross-sectional study among Turkish university students. *Scandinavian Journal of Psychology*, 54(4), 313-319.
- Büyüköztürk, Ş. (2014). Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı: İstatistik, araştırma deseni, SPSS uygulamaları ve yorum (20. basım). Ankara: Pegem Yayınları.
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, O. E., Karadeniz, S., ve Demirel, F. (2012). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri* (2. Baskı). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Cam, E., & İşbulan, O. (2012). A new addiction for teachercandidates: Social networks. *Turkish Online Journal of Educational Technology*, 11(3), 14-19.
- Chao Lin, J. Y. & Hanh Le, A. N. & Cheng, S. K. J. (2012), Social media usage and work values: The Example of Facebook in Taiwan. *Social Behavior and Personality*, 40 (2): 195-200
- Chan, C. K., Vasardania, M., & Winter, S.(2014),. Leveraging Twitter to Detect Event Names Associated with a Place. *Journal of Spatial Science*, 59(1), 137–155.
- Cheung, C. M. K., Chiu, P., & Lee, M. K. O. (2011). Online social networks: Why do students use Facebook?

- Computers in Human Behavior*, 27, 1337-1343.
- Colwell, J., & Kato, M. (2003). Investigation of the relationship between social isolation, self-esteem, aggression and computer game play in Japanese adolescents. *Asian Journal of Social Psychology*, 6, 149-158.
- Correa, T., Hinsley, A. W., & De Zuniga, H. G. (2010). Who interacts on the web? The intersection of users' personality and social media use. *Computers in Human Behavior*, 26, 247-253.
- Corbeil, J.R., & Corbeil, M.E. (2011). The birth of a social networking phenomenon. In C. Wankel (Ed.) *Educating educators with social media: Cutting-edge technologies in higher education* (Volume 1, pp. 13-32). Bingley, West Yorkshire, UK: Emerald.
- Çuhadaroğlu, F. (1986). *Adölesanlarda Benlik Saygısı*. Yayınlanmamış Uzmanlık Tezi, Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi Psikiyatri ABD, Ankara.
- De Prego, V.M., Castro, F.V., & Esteves, M.L. (2014). Technologic Addiction. *INFAD Revista de Psicología. International Journal of Developmental and Educational Psychology*, 5(1), 257-260.
- Demirtaş, C.M.(2016). Sosyal Medyanın Toplumsal Yararı Ve Topluma Olan Etkisi. <http://www.umut.org.tr/userfiles/files/Melek%20Ceren%20Demirda%C5%9F.pdf>
- Ekşi, F. (2012). narsistik kişilik özelliklerinin internet bağımlılığı ve siber zorbalığı yordama düzeyinin yol analizi ile incelenmesi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 12(3), 1683-1706.
- Ekşi, H. ve Çiftçi, M. (2017). Lise öğrencilerinin problemleri internet kullanım durumlarının dinî inanç ve ahlaki olgunluk düzeylerine göre yordanması. *ADDICTA: The Turkish Journal On Addictions*, 4(2), 181-206.
- Fogel, Joshuaand Elham Nehmad (2009), "Internet Social Network Communities: Risk Taking, Trustand Privacy Concerns", *Computers in Human Behavior*, 25, pp.153-160.
- Foster, J. D. (2007). The Narcissistic Self: Background, an Extended Agency Model, and Ongoing Controversies. In C. Sedikides & S. Spencer (Eds), *Frontiers in Social Psychology: The Self*, (ss. 1-43). Philadelphia: Psychology Press.
- Geçtan, E. (2010). *Psikodinamik Psikiyatri ve Normaldışı Davranışlar*. İstanbul: Metis Yayınları.
- Griffiths, M. D., Kuss, D. J., & Demetrovics, Z. (2014). Social networking addiction: An overview of preliminary findings. *Behavioral addictions: Criteria, Evidence and Treatment*, 119-141
- Griffiths, M. D. (2010). Trends in technological advance: Implications for sedentary behaviour and obesity in screenagers. *Education and Health*, 28, 35-8.
- Gülner, B., Balcı, Ş., & Çakır, V. (2010). Motivations of Facebook, You tube and similar web sites users. *Bilig Journal of Social Sciences of the Turkish World*, 54,161- 184.
- Güney, S. (1998). *Davranış Bilimler ve Yönetim Psikolojisi Terimler Sözlüğü*. Özel Basım: Ankara.
- Haase, A.Q. & Young, A.L. (2010). Uses and Gratifications of Social Media: A Comparison of Facebook and Instant Messaging. *Bulletin of Science Technology Society*, 30(5), 350-361.
- Hacıfendioğlu, Ş. (2014). Sosyal Medyanın Marka Bağlılığına Etkisi Üzerine Bir Araştırma. *Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 28; 59-70.
- Hazar, M. (2011). Sosyal Medya bağımlılığı: Bir alan çalışması. *İletişim, Kuram ve Araştırma Dergisi*, 32, 151-176
- Işık, U. (2009). Medya Bağımlılığı Teorisi Doğrultusunda İnternet Kullanımının Etkileri ve İnternet Bağımlılığı. *İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi*, 28, 29-55.
- Karaman, K., ve Kurtoğlu, M. (2009). Öğretmen adaylarının internet bağımlılığı hakkındaki görüşleri. Akademik XI. Akademik Bilişim Konferansı Bildirileri Harran Üniversitesi, Şanlıurfa, 641-650.
- Karasar, N. (2015). *Bilimsel Araştırma Yöntemi: Kavramlar-İlkeler-Yöntemler*. (28. baskı). Ankara: Nobel

Yayınevi.

- Kernberg, O. F. (1967). Borderline personality organization. *Journal of the American Psychoanalytic Association*, 15, 641–685.
- Kernberg, O. F. (1975). *Borderline Conditions and Pathological Narcissism*. New York: Jason Aronson
- Kernis, M.H. (2003). Optimal self-esteem and authenticity: Separating fantasy from reality. *Psychological Inquiry*, 14-83-89.
- Kircaburun, K. (2016). Self-esteem, daily internet use and social media addiction as predictors of depression among turkish adolescents. *Journal of Education and Practice*, 7(24), 64-72.
- Kim, J. E., Han, K. S., Kang, H., & Hong, Y. S. (2016). Internet use of korean adolescents: A test of causal model. *International Journal of Applied Engineering Research*, 11(2), 1036-1141.
- Ko, C.-H., Liu, T.-L., Wang, P.-W., Chen, C.-S., Yen, C.-F., & Yen, J.-Y. (2014). The exacerbation of depression, hostility, and social anxiety in the course of Internet addiction among adolescents: A prospective study. *Comprehensive Psychiatry*, 55(6), 1377–1384.
- Kohut, H. (1968). The psychoanalytic treatment of narcissistic personality disorders: Outline of a systematic approach. *Psychoanalytic Study of the Child*, 23, 86–113.
- Kurtaran, G. T., (2008). Examining the variables predicted internet addiction. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Mersin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Mersin.
- Kuss, D. J. & Griffiths, M. D. (2011). Online social networking and addiction: A literature review of empirical research. *International Journal of Environmental and Public Health*, 8, 3528–52.
- Lu, X., & Yeo, K. J. (2015). Pathological Internet use among Malaysia university students: Risk factors and the role of cognitive distortion. *Computers in Human Behavior*, 45, 235–242.
- Marshall, T. C., Lefringhausen, K., & Ferenczi, N. (2015). The Big Five, self-esteem, and narcissism as predictors of the topics people write about in Facebook status updates. *Personality and Individual Differences*, 85, 35-40.
- Masterson, J. F. (2006). *Narsistik ve Borderline Kişilik Bozuklukları*, (Çev. B. Açıl). İstanbul: Litera Yayıncılık.
- Masterson, J.F. (1990). *The Search For The Real Self*. New York: The Free Press
- Mehdizadeh, S. (2010). Self-presentation 2.0: Narcissism and self-esteem on Facebook. *Cyberpsychology, Behavior and Social Networking*, 13(4), 357-364.
- Mikami, A. Y., Szewedo, D. E., Allen, J. P., Evans, M. A., Hare, A. L. (2010). Adolescent peer relationships and behavior problems predict young adults' communication on social networking websites. *Developmental Psychology* 46, 46–56.
- Mruk, C. J. (2006). *Self- Esteem Research, Theory and Practise : Toward a Positive Psychology Of Self-Esteem*. New York: Springer Pub.
- Ong, E. Y. L., Ang, R. P., Ho, J. C. M., Lim, J. C. Y., Goh, D. H., Lee, C. S., & Chua, A. Y. K. (2011). Narcissism, extraversion and adolescents' self-presentation on Facebook. *Personality and Individual Differences* , 50(2), 180–185
- Otrar, M. & Arğin, F.S. (2014). Öğrencilerin sosyal medyaya ilişkin tutumlarının kullanım alışkanlıkları bağlamında incelenmesi. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 3(3), 1-13.

- Özbay, A. (2013). *Ergenlerde siber zorbalık, siber mağduriyet, aleksitimi ve öfke ifade etme biçimleri arasındaki ilişki*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans, Fatih Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara
- Özcan, N., Buzlu, S. (2005). Problemlerli internet kullanımını belirlemede yardımcı bir araç: İnternet bilişsel durum ölçeği'nin üniversite öğrencilerinde geçerlik ve güvenilirliği. *Bağımlılık Dergisi*, 6(1), 19-26
- Pantic, I. (2014). Online social networking and mental health. *Cyberpsychology, Behavior, and Social Networking*, 17(10), 652-657.
- Pincus, A.L., Ansell, E.B., Pimentel, C.A., Cain, N.M., Wright, A.G.C., & Levy, K.N. (2009). Initial construction and validation of the Pathological Narcissism Inventory. *Psychological Assessment*, 21, 365-79.
- Rosenberg, M. (1965). *Society and The Adolescent Self-Image*, New Jersey: Princeton University Press.
- Rozenblatt, S. (2002), In Defence of Self: *The Relationship of Self-Esteem and Narcissism to Agressive Behavior*. Yayınlanmamış doktora tezi, Long Island University, New York.
- Ryan, T., Chester, A., Reece, J., & Xenos, S. (2014). The uses and abuses of Facebook: A review of Facebook addiction. *Journal of Behavioral Addictions*, 3, 133-48.
- Sarıkaya, A. (2015). *The correlation between self-esteem level and pyschological resilience of adolescents aged 14-18*. Master's Thesis, İstanbul Bilim University, Institute of Social Sciences.
- Skues, J. L., Williams, B., & Wise, L. (2012). The effects of personality traits, self-esteem, loneliness, and narcissism on Facebook use among university students. *Computers in Human Behavior*, 28(6), 2414–2419
- Sowislo, J. F., & Orth, U. (2013). Does low self-esteem predict depression and anxiety? A meta-analysis of longitudinal studies. *Psychological bulletin*, 139(1), 213-240.
- Şahin, C. (2017). The predictive level of social media addiction for life satisfaction: A study on university students. *The Turkish Online Journal of Educational Technology*, 16 (4), 120-125.
- Şahin, C., & Yağcı, M. (2017). Sosyal medya bağımlılığı ölçeği- yetişkin formu: Geçerlilik ve güvenilirlik çalışması. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD)*, 14(1), 523-538.
- Taylor, S. E, Lerner, J. S., Sherman, D. K., Sage, R. M. ve McDowell, N. K. (2003). Are self-enhancing cognitions associated with healthy or unhealthy biological profiles? *Journal of Personality and Social Psychology*, 85(4), 605-615.
- Tazegül, Ü. (2013). Bayan badmintoncuların benlik saygısı ve narsisizm düzeyi arasındaki ilişkinin incelenmesi. *International Journal of Social Science*, 6(8), 983-996.
- Thadani, D.R., & Cheung M.K. (2011). Online social network addiction: Theoretical development and testing of competing models, Proceedings of the 44th Hawaii International Conference on System Sciences, 1- 9.
- Tutgun, A., Deniz, L., & Moon, M. (2011). A comparative study of problematic internet use and loneliness among Turkish and Korean prospective teachers. *Turkish Online Journal of Educational Technology*, 10(4), 14-30.
- Time, (2010). <http://newsfeed.time.com/2010/07/08/its-time-to-confrontyour-facebook-addiction/> (Accessed, 28.12.2017).
- Twenge, J. M., & Campbell, W.K. (2010). *Asrın Vebası: Narsisizm İleti*. (Çev. Özlem Korkmaz). İstanbul: Kaknüs Yayınları.

- Uzun, Ö., Yıldırım, V., & Uzun, E. (2016). Dikkat eksikliği hiperaktivite bozukluğu olan ergenlerde sosyal medya kullanım alışkanlıkları ve sosyal medya bağımlılığı, benlik saygısı ve algılanan sosyal destek ilişkisi. *Turkish Journal of Family Medicine and Primary Care*, 10(3), 142-147.
- Ümmet, D., Ekşi, F. (2016). Türkiye'deki genç yetişkinlerde internet bağımlılığı: yalnızlık ve sanal ortam yalnızlık bağlamında bir inceleme. *Addicta: The Turkish Journal on Addictions*. 3(1), 29-53.
- Üzümcü, E. (2016). Büyüklenmeci ve kırılğan narsisistik kişilik özellikleri ile ilişkili faktörlerin şema terapi modeli çerçevesinde incelenmesi. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Wang, J-L., Jackson, L. A., Zhang, D-J., & Su, Z-Q. (2012). The relationships among Big Five personality factors, self-esteem, narcissism, and sensation-seeking to Chinese University students' uses of social networking sites (SNSs). *Computers in Human Behavior*, 28, 2313-9.
- Wu, A. M. S., Cheung, V. I., Ku, L., & Hung, E. P. W. (2013). Psychological risk factors of addiction to social networking sites among Chinese smartphone users. *Journal of Behavioral Addictions*, 2(3), 160-166.
- Yang, S. C., & Tung, C. (2004). Comparison of internet addicts and non-addicts in Taiwanese high school. *Computers in Human Behavior*, 23, 79-96.
- Yu, S., Sze Wu, M.A., Agaloos Pesigan, I.J. (2016). Cognitive and Psychosocial Health Risk Factors of Social Networking Addiction. *International Journal of Mental Health and Addiction*, 14 (4), 550-564.